

DAGENS NYHETER.

En utskrift från Dagens Nyheter, 2023-09-12 12:07

BÖCKER | RECENSION

Artikeln ursprungsadress: <https://www.dn.se/kultur/viktoria-jaderlings-new-age-inspirerade-roman-forbryllar-och-forfor/>

Viktoria Jäderlings new age-inspirerade roman förbryllar och förför

Publicerad 2023-03-09

Viktoria Jäderling debuterade 2017 med novellsamlingen "Åh Lunargatan". Hon är även verksam som litteraturkritiker. Foto: Märta Thisner

I "Fjällets succé" skriver Viktoria Jäderling om knackterapi, medier, tysk meditation och kärlek. Sandra Stiskalo har läst en skruvad, udda och uppfriskande roman.

Sandra Stiskalo
Text

Roman

Viktoria Jäderling**"Fjällets succé"**

Albert Bonniers förlag, 248 sidor

"Fjällets succé" är en drömframkallande roman, i bokstavlig bemärkelse. Jag har läst den före insomnandet och därefter

drömt livliga drömmar som dröjt sig kvar som pregnanta filmsekvenser i medvetandet efter att jag vaknat.

Varför? Jag vet förstås inte säkert, men jag föreställer mig att Jäderlings text i något avseende påminner hur människans undermedvetna är ordnat, eller oordnat. Här finns en rikedom och en direkthet, som ibland är rent primitiv, romanpersonerna säger det som faller dem in. Allt är bekant men sammanfogat på ett egendomligt och oförutsett vis. Verkar det kryptiskt? Det är det, i synnerhet om man har för vana att läsa linjärt eller för handlingens skull.

I ett tiotal novellliknande kapitel skildras utsnitt ur Hertas och Henriks liv. De är syskon, när de var barn försvann deras mamma på fjället, hur det gick till kan jag inte återge. Men nu är de vuxna. Henrik är timanställd på ett norskt företag som gör exklusiva trycksaker, shoppingkassar och etiketter, och är tillsammans med Rosa som lyssnar på tyska meditationspoddar. Herta, i sin tur, jobbar som massör på hälsocentret Eden där skönhetsentreprenörer och terapeuter av olika slag hyr in sig.

På en färja till Riga förälskar hon sig i mediet Nastia. De ligger hopslingrade i hytten, dricker öl, äter kex och pratar. "Kärlek är improvisation. Överlag borde människor improvisera mera. Särskilt när det kommer till det andliga", säger Nastia.

Varje kväll kysser de varandra, en kväll gör de det inte. På havet var kärleken enkel, men plötsligt är den komplicerad. Så småningom reser Herta till USA. Hon bestämmer sig för att byta massagen mot EFT – Emotional Freedom Technique – ett slags knackterapi som går ut på att trumma med fingrarna mot utvalda punkter på kroppen, i syfte att befria köttet och själen från smärta och spänning.

Det är skruvat och new ageigt alltsammans, men otroligt fascinerande. Faktum är att "Fjällets succé" väcker en kunskapshunger i mig, den får mig att söka efter ytterligare texter om den armenisk-grekiska andliga ledaren George Gurdjieff, om alternativmedicin och pariserhjul. Viktoria Jäderling, som debuterade 2017 med novellsamlingen "Åh Lunargatan", slår på så sätt upp portarna till en, åtminstone i svensk litterär kontext, tämligen utforskad värld. Det är uppfriskande, drastiskt och mycket förvirrande.

Det säger sig självt att läsaren då och då upplever sig övergiven av prosan och de ständiga associativa utvecklingarna. För egen del börjar jag under läsningen ganska ofta att tänka på annat, jag förstår heller inte alltid vem som talar, hur eller om allt hänger ihop, eller vad jag ska med den här underliga romanen till.

Jäderling är medveten om det, ibland tycker jag mig ana subtila metakommentarer i texten riktade till läsaren – som energibarer förklädda till dialog – som när Herta frågar sin vän Puddy om vad ett särskilt musikstycke de just lyssnat på egentligen handlar om. Puddy svarar: "Detta *egentligen* ska man inte hålla på att reda ut. Man behöver inte säga hur det är *egentligen*."

"Fjällets succé" är en roman där förståelsen är underordnad autenticiteten. Sådana böcker har en tendens att bli introverta och tillgjorda. Så är inte fallet här. Jäderling skriver med ett gott humör och utan tvekan, hennes språk är kvickt och fullt av nyanser. Jag är både förförd och förbryllad.

Läs fler [texter av Sandra Stiskalo](#) och fler [recensioner av aktuella böcker](#).

Text

Sandra Stiskalo

Följ